

Strategi

Saksnummer	42-2022
Avsender	Senterleder
Møtedato	16.12.2022

Bakgrunn for saken

Etter styringsgruppens strategiseminar (sak 20-2022) og oppfølging i sak 24-2022 har senteret jobbet med strategi gjennom samlinger og i ledergruppen. Senterleder legger med dette fram to dokumenter for styringsgruppen. Forslaget til strategi baserer seg på styringsgruppens innspill og interne diskusjoner. For å konkretisere og operasjonalisere strategien legges også fram forslag til fokusområder for de neste årene. Fokusområdene skal bidra til å oppfylle strategien.

Styringsgruppen inviteres til å gi tilbakemeldinger på begge dokumentene, men strategien antas å kunne besluttes endelig i første møte i 2023. Forskningstemaene vil være under stadig utvikling, men også kunne ta litt mer tid å ferdigstille i lys av endelig strategi.

Strategien må ses i lys av evalueringen og oppfølgingen i Helse- og omsorgsdepartementet, men er utarbeidet under en antakelse om at senteret videreføres i nåværende form og rammebetingelser i løpet av perioden.

Forslag til vedtak

1. Styringsgruppen ber senterleder ta med styringsgruppens innspill og ferdigstille strategien til første møte i 2023.
2. Styringsgruppen ber senterleder ta med styringsgruppens innspill i det videre arbeidet med forskningstema.

Vedlegg

1. Forslag til strategi 2023-2025
2. Utkast til forskningstema for Nasjonalt senter for e-helseforskning

Strategi 2023 – 2025

Samfunnsoppdrag

Nasjonalt senter for e-helseforskning sitt samfunnsoppdrag er å samle, produsere og formidle kunnskap som skal bidra til en kunnskapsbasert utvikling innen e-helse.

Mål

Nasjonalt senter for e-helseforskning skal være det mest samlende forskningsmiljøet for e-helse i Norge. Senteret skal primært forske på problemstillinger som beskrives i relevante nasjonale strategier. Samtidig skal senteret være internasjonalt aktivt og anerkjent og følge med på nasjonale og internasjonale trender. Forskningen skal holde høy vitenskapelig kvalitet og alle forskningsresultat skal publiseres. Senteret skal ha høy integritet og følge etiske retningslinjer.

Senteret skal være innovativt, fremoverlent, være tidlig ute med forskning på relevante områder innen e-helse. Internasjonalt samarbeid er viktig, både i forskningsprosjektene, gjennom rollen som WHO samarbeidssenter og deltakelse i internasjonale fora.

Senteret skal bidra til at sektoren tar kunnskapsbaserte beslutninger. Gjennom formidling av e-helseforskning, kunnskapsoppsummeringer, svar på høringer og deltakelse i nasjonale råd skal vi gi faglige og strategiske råd til myndighetene og andre interessenter. Vi skal bidra i samfunnsdebatten med forskningsbasert kunnskap. Kommunikasjon er en kjerneaktivitet.

Senteret skal samarbeide bredt og forske på alle deler av helsetjenesten og samhandlingen i tjenesten. Senteret skal bidra til å samle forskningsmiljøene og bygge nettverk. Primærhelsetjenestene skal gis økt prioritet for å styrke kunnskapsgrunnlaget i kommunesektoren. Det er naturlig å samarbeide med nærliggende sektorer som eksempelvis familie, arbeid og inkludering. Senteret skal samarbeide med helsenæringen for å forske på nye helseinnovasjoner.

Senterets forskning skal bidra til en bærekraftig helsetjeneste. Vi må forske på hva som skjer når teknologi innføres, og hvilke effekter og betydning digitale helsetjenester har for pasienter, pårørende, innbyggere, helsepersonell og tjenesten som helhet. Hele befolkningen må være inkludert når digitale tjenester utvikles og breddes. Det er derfor viktig å skaffe kunnskap om de som faller utenfor i digitaliseringen. Videre er brukerinvolvering sentralt. En viktig brikke i en bærekraftig helsetjeneste, er god folkehelse. Derfor vil vi forske på forebyggingsperspektivet.

Aktivitet

E-helse er et svært omfattende område, som går ut over den tradisjonelle helsetjenesten og har innvirkning på andre deler av samfunnet. Det er viktig at Nasjonalt senter for e-helseforskning tar en samlende rolle for aktørene innen e-helse.

Nasjonale kunnskapsbehov er kjernen i senterets forskningsaktivitet. Prosjektene igangsettes og finansieres i hovedsak på to måter:

1. Senteret igangsetter og finansierer prosjekter basert på det som vurderes som de viktigste nasjonale kunnskapsbehovene. Prosjektene forankres i senterets styringsgruppe. Vurderingen av kunnskapsbehov må skje i samarbeid med sektoren, og prosjektene gjennomføres i samarbeid med de relevante aktørene; forvaltningen, tjenesten, akademiske institusjoner, instituttsektoren, næringslivet eller andre.
2. Senteret igangsetter prosjekter med ekstern finansiering via utlysninger som kommer fra finansieringskildene, da særlig EUs programmer og Norges forskningsråd. Samtidig må senteret bruke sine kanaler til å påvirke utlysningene til å være relevante for kunnskapsbehovene.

I tillegg deltar senteret som samarbeidspartner i prosjekter som igangsettes av andre forskningsinstitusjoner og helsemyndigheter nasjonalt og internasjonalt.

Tverrfaglighet er viktig for å forske på digitale transformasjoner og de ulike aspektene ved e-helse. Senteret skal derfor til enhver tid ha en bred faglig sammensetning og kompetanse på et bredt spekter av forskningsmetoder fra ulike fagdisipliner.

Senteret bruker de forskningsmetodene som er hensiktsmessig for problemstillingen. Følge- og implementeringsforskning i tillegg til effektforskning er viktige for senteret.

Fokusområder for Nasjonalt senter for e-helseforskning

For å oppfylle strategien til Nasjonalt senter for e-helseforskning skal senteret ha særlig fokus på noen områder. Det er naturlig at satsinger endres og utvikles over tid, og må oppdateres kontinuerlig. Områdene er ikke i en prioritert rekkefølge.

Gjennomgripende for alle områdene er at de er virkemidler for å adressere utfordringer i helsesektoren, som mental helse, helsepersonellmangel og å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester for fremtiden.

Helsesdata

Helsesdata i bred forstand er et gjennomgripende felt. Vi ser et behov for kunnskap om datatilgang, personvern og sikkerhet og tilrettelegging for dataanalyse, maskinlæring og kunstig intelligens, og personvernbevarende teknologier. Gjennom store nasjonale og internasjonale satsinger får helsedata stadig mer oppmerksomhet, og med innføring av det europeiske helsedataområdet (EHDS) vil tilgang til data på tvers av landegrenser bli mer aktuelt. EHDS aktualiserer e-helse globalt og øker behovet for forskning på betingelser og effekter ved innføring av EHDS i ulike helsesystemer.

Kunstig intelligens

Utviklingen på kunstig intelligens og maskinlæring går raskt, og konsekvensene for helsesektoren er fortsatt usikre. Senteret skal ha fokus på etisk forsvarlig kunstig intelligens i teknologiske løsninger og tjenester innen helse og jobbe for rettferdige algoritmer som er transparente og uten systematiske skjevheter. Det er viktig å følge utviklingen, ha kompetanse på området og forstå effekter og konsekvenser av at teknologiene implementeres i tjenesten.

Journalssystemer

Pasientjournalssystemer er grunnmuren for mye e-helse og samhandling. Samtidig er det store endringer på feltet i sammenheng med innføringen av Helseplattformen, innføringen av nye systemer i tre regioner, modernisering av kommunale systemer og den kommende helseteknologiordningen som alle krever god forskning for å bidra til kunnskapsbaserte beslutninger.

Digital legemiddelhåndtering

Digitale systemer for legemiddelhåndtering skal de neste årene innføres i stor skala. Senteret skal følge disse, og bidra med kunnskap i prosessene. Innføringen av Pasientens legemiddelliste og e-multidose, samt kjernejournal for sykehjem og hjemmetjenesten, er initiativer som er svært viktige for pasientsikkerhet og som medfører endringer i arbeidsprosesser.

Digital oppfølging av brukere, pasienter og pårørende

Digital oppfølging omfatter digital hjemmeoppfølging, velferdsteknologi, videokonsultasjoner, mobil helse, sosiale medier og annen brukernær teknologi. Disse feltene er i utvikling og omhandler digitale

løsninger for forebygging, egenmestring, behandling og rehabilitering. Kunnskapsgrunnlaget er ikke entydig og det er et stort behov for mer kunnskap om forholdet mellom bruker og teknologi, hvordan teknologien innføres, dens betydning og konsekvenser.

Koordinerte tjenester

Den demografiske utviklingen leder til en befolkning der flere har flere kroniske sykdommer som krever mye både av pasienter, pårørende og helsetjenestene. Da kreves koordinerte tjenester for personer med store og sammensatte behov. Senteret skal følge og legge til rette for kunnskapsbaserte løsninger for denne gruppen, og hvordan digital støtte kan bidra til mer koordinerte pasientforløp.

Innbyggertjenester

Innbyggere og pasienter blir i større og større grad involvert i egen helse og beslutninger som gjelder dem. Helsenorge.no som innbyggerportal og de tjenestene som tilbys, som for eksempel e-konsultasjon med fastlege, om denne fører til endringer i egenmestring og hvordan innbyggere forholder seg til helsetjenesten. Vi ser her også på tjenester fra private aktører.

Styring og organisering

Helse- og omsorgssektoren består av mange aktører med ulike samfunnsoppdrag og styringslinjer som må samarbeide om å levere helhetlige helse- og omsorgstjenester. E-helse visker ut grenser mellom helse- og omsorgssektoren og nærliggende sektorer som eksempelvis arbeid, inkludering og familie, og det vil være naturlig for senteret å også se på sammenhengen disse.

E-helseinnovasjoner

E-helsefeltet er preget av rask utvikling og innovasjoner skjer i form av nye tjenester og nye teknologier, nye plattformer, sosiale medier og endret bruk av eksisterende teknologi. Senteret må ha oversikt over trender og forske på hvordan nye helseteknologier kan bidra til en mer aktiv medvirkning i egen og næres helse, en enklere arbeidshverdag og styrket samhandling. Senteret kan være med å skape innovasjoner der det er naturlig.